

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy
z Historii dla uczniów szkół podstawowych
województwa kujawsko-pomorskiego**

Etap szkolny – data: 17. 11. 2023 r.

Instrukcja dla ucznia

Zanim przystąpisz do rozwiązywania testu, przeczytaj uważnie poniższą instrukcję.

1. Wpisz w wyznaczonym miejscu na **TEŚCIE** swój kod ustalony przez Komisję Konkursową. **Nie wpisuj** swojego imienia i nazwiska.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy twój arkusz testowy jest kompletny. Niniejszy arkusz testowy składa się z 9 stron i zawiera 19 zadań. Jeśli zauważysz jakiegokolwiek braki lub błędy w druku, zgłoś je natychmiast Komisji Konkursowej.
3. Przeczytaj uważnie i ze zrozumieniem polecenia i wskazówki do każdego zadania.
4. Odpowiedzi zapisuj długopisem z czarnym lub niebieskim tuszem w **KARCIE ODPOWIEDZI**.
5. Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
6. Nie używaj korektora. Jeżeli pomylisz się, błędną odpowiedź otocz kółkiem i ponownie udziel poprawnej odpowiedzi. Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały zaznaczone lub wpisane zgodnie z poleceniem i umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
7. Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów, którą można uzyskać.
8. Pracuj samodzielnie.
9. Nie wolno wносить telefonów komórkowych na konkurs.
10. Całkowity czas na wykonanie testu pisemnego wynosi **60 minut**.

KOD UCZNIA - .....

ZADANIE I (0 – 2 p.) Przeczytaj informacje dotyczące trybu życia ludzi pierwotnych i nazwij je odpowiednio. Do KARTY ODPOWIEDZI wpisz właściwe określenia.

1. Tryb życia, który polegał na ciągłej zmianie miejsca zamieszkania. Ludzie szukali miejsc, w których nie brakowało pożywienia oraz innych zasobów naturalnych. Zbierali owoce, jaja, miód, małe, łowili ryby i polowali na zwierzęta.
2. Tryb życia, który polegał na osiedlaniu się w jednym miejscu i budowaniu trwałych osad. Ludzie udomowili niektóre zwierzęta i zaczęli uprawiać ziemię, co zapoczątkowało rozwój hodowli i rolnictwa.

ZADANIE II (0 – 6 p.) Poniżej znajdują się symbole trzech religii monoteistycznych. Do KARTY ODPOWIEDZI wpisz nazwy tych religii i uzupełnij zdania znajdujące się pod ilustracjami.

1	2	3
		

Źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Islam#/media/Plik:IslamSymbol.svg>; https://pl.wikipedia.org/wiki/Judaizm#/media/Plik:Star_of_David.svg; <https://www.symboliki.com/symbole-chrzescijanskie/>

Monoteizm to .....
 Przeciwnością monoteizmu jest .....
 Najstarszą z tych religii jest .....

ZADANIE III (0 – 6 p.) Rozpoznaj postacie historyczne z czasów starożytnych. Przy odpowiednich cyfrach w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz ich imiona.

1. Król Babilonii, żył w XVIII wieku p.n.e., twórca najstarszego kodeksu – zbioru praw.
2. Biblijny król Izraela, żył w X wieku p.n.e., syn i następca króla Dawida.
3. Najślynniejszy poeta grecki, znany przede wszystkim jako twórca „Iliady” i „Odysei”, żył zapewne w VIII wieku p.n.e.
4. Ateński polityk, żył w V wieku p.n.e., inicjator budowy Partenonu na Akropolu.
5. Kartagiński dowódca wojskowy i polityk, żył na przełomie III i II wieku p.n.e., dowodził wojskami kartagińskimi w czasie II wojny punickiej.
6. Pierwszy cesarz rzymski, żył na przełomie I wieku p.n.e. i I wieku n.e.

ZADANIE IV (0 – 9 p.) Rozwiąż krzyżówkę znajdującą się w KARCIE ODPOWIEDZI i wyjaśnij hasło.

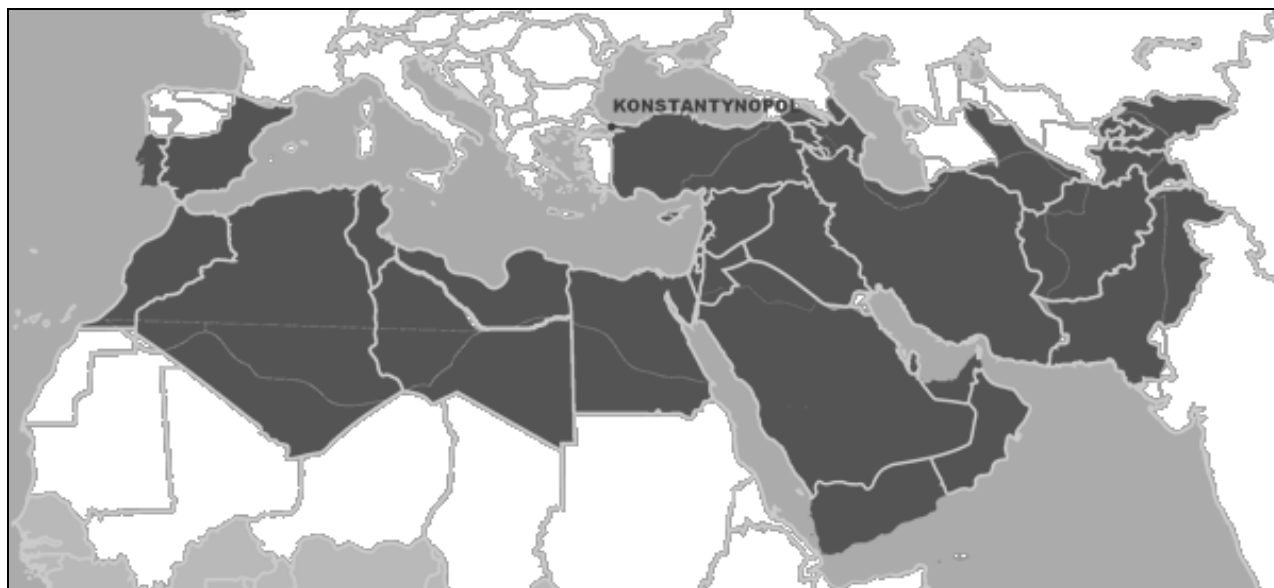
1. Plac w kształcie długiego prostokąta zaokrąglonego z jednej strony przeznaczony do wyścigów konnych.
2. Inaczej „umiłowanie mądrości”, dziedzina nauki, która powstała w starożytnej Grecji.

3. Świątynie schodkowe budowane na terenie Mezopotamii.
4. Obrazy wykonane z drobnych kamiaków, kawałków szkła lub ceramiki.
5. Łazienki rzymskie.
6. Pismo obrazkowe stosowane w starożytnym Egipcie w świątyniach, grobowcach.
7. Wodociągi, którymi dostarczano wodę do miast w Imperium Rzymskim.
8. Rynek, główny plac w miastach starożytnej Grecji.

ZADANIE V (0 – 3 p.) Poniżej znajdują się mapy konturowe trzech imperiów z czasów starożytnych i czasów średniowiecza. Rozpoznaj je i do KARTY ODPOWIEDZI wpisz ich nazwy.

*Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Cesarstwo_Bizanty%C5%84skie#/media/Plik:ByzancjumVI.png;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Cesarstwo_Rzymskie#/media/Plik:Roman_Empire_Trajan_117AD.png; https://pl.wikipedia.org/wiki/Podboje_arabskie*

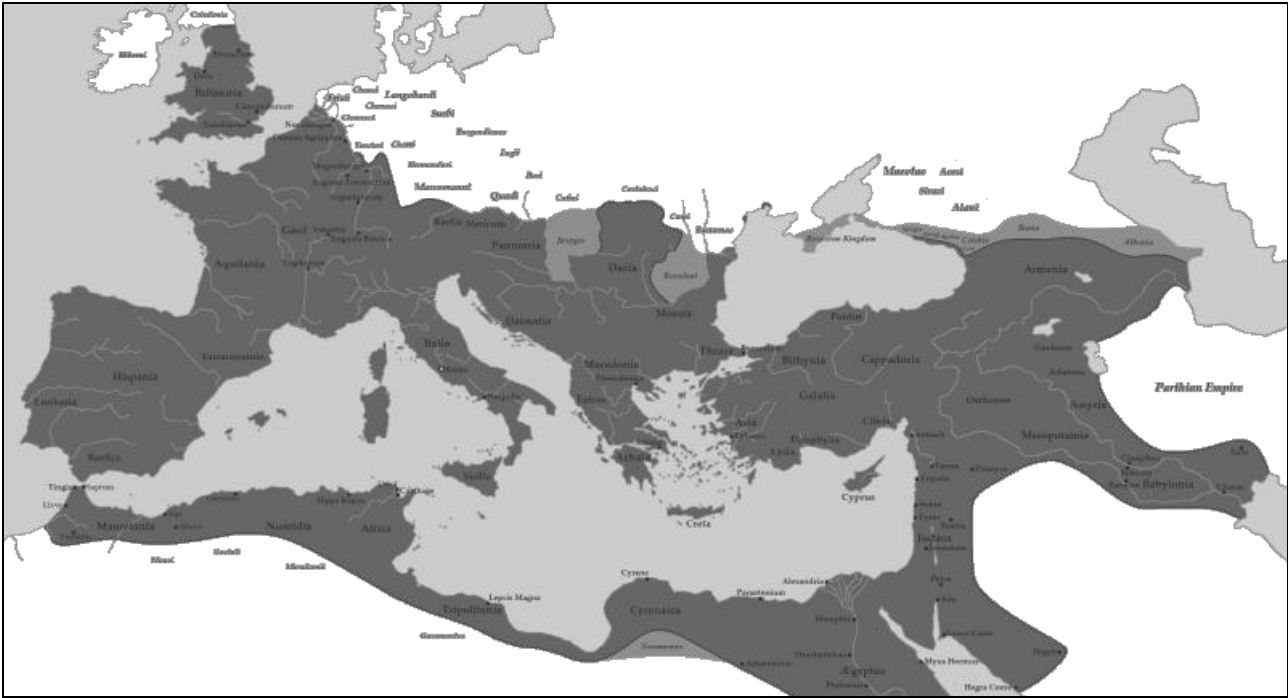
A

B

C

ZADANIE VI (0 – 5 p.) Na podstawie poniższego źródła (*Iluminacja z Ewangeliarza Ottona III – ok. 1000 roku*) i własnej wiedzy odpowiedz na pytania znajdujące się pod ilustracją.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Uniwersalizm_cesarski

1. Na czym polegała idea uniwersalizmu cesarskiego, której zwolennikiem był cesarz Otton III?
2. Symbolem czego są kobiety umieszczone po lewej stronie?
3. Jaką pozycję wobec cesarza zajmują kobiety i co na to wskazuje?
4. Co wskazuje, że cesarz, jest osobą najważniejszą na iluminacji?
5. Dlaczego Otton III nie wprowadził w życie swojej idei?

ZADANIE VII (0 – 3 p.) Rozpoznaj typy monarchii, w KARCIE ODPOWIEDZI dopisz do cyfr odpowiednie litery.

1. monarchia absolutna	A. Władza monarchy jest ograniczona na rzecz stanów – szlacheckiego, duchownego, mieszczańskiego.
2. monarchia stanowa	B. Władza monarchy, zwłaszcza ustawodawcza, jest ograniczona na rzecz organu przedstawicielskiego.
3. monarchia parlamentarna	C. Władza monarchy jest nieograniczona, rządzi sam, bez udziału i kontroli ze strony społeczeństwa.

ZADANIE VIII (0 – 7 p.) Poniżej znajduje się 7 zdań dotyczących odkryć geograficznych XV – XVI wieku. Oceń ich prawdziwość i do KARTY ODPOWIEDZI wpisz odpowiednio słowo „prawda” lub „fałsz”.

1. Jednym ze skutków odkryć geograficznych był napływ niewolników do Europy.
2. Pierwsze kolonie zakładali Hiszpanie i Portugalczycy.
3. Krzysztof Kolumb w czasie pierwszej wyprawy dopłynął do wyspy San Salvador.
4. Pierwszą podróż dookoła świata zorganizował Ferdynand Magellan.
5. Bartłomiej Diaz odkrył drogę morską do Indii.
6. Na podbitych terenach Ameryki Europejczycy zakładali wielkie gospodarstwa zwane plantacjami.
7. Nazwa „Ameryka” pochodzi od imienia Amerigo Vespucci, który przybył na ten kontynent przed Kolumbem.

ZADANIE IX (0 – 5 p.) W tabeli poniżej umieszczono 15 wydarzeń, które można połączyć w 5 ciągów chronologicznych (od najwcześniejszego do najpóźniejszego) i tematycznych. Uzupełnij tabelę w KARCIE ODPOWIEDZI wpisując odpowiednio poszczególne wydarzenia.

* chrzest Chlodwiga * ekskomunika Henryka IV * bostońskie picie herbaty * wywieszenie 95 tez przez Marcina Lutera * koronacja królewska Pepina Małego * ogłoszenie Deklaracji Niepodległości*
* ścięcie Ludwika XVI * konkordat w Wormacji * uchwalenie Konstytucji USA * wydanie edyktu nantejskiego przez Henryka IV Burbona * „Dyktat papieski” Grzegorza VII * koronacja cesarska Karola Wielkiego * ogłoszenie aktu supremacji przez Henryka VIII * uchwalenie pierwszej konstytucji francuskiej * ogłoszenie Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela *

ZADANIE X (0 – 4 p.) Przeczytaj umieszczony poniżej fragment dzieła filozoficznego. Następnie uzupełnij zdania znajdujące się pod tekstem wybierając właściwe słowo z nawiasu. Wpisz je przy odpowiednich cyfrach w KARCIE ODPOWIEDZI.

„Warunki tej umowy są tak określone przez naturę samego aktu, że najmniejsza ich zmiana spowodowałaby ich unieważnienie i bezskuteczność; jakkolwiek więc może nie zostały nigdy wyraźnie wypowiedziane, pozostają wszędzie takie same, wszędzie milcząco przyjęte i uznane tak dalece, że w razie złamania umowy społecznej każdy wraca do swoich praw pierwotnych i odzyskuje wolność naturalną, tracąc wolność umowną, dla której zrzekł się tamtej. Warunki te, należycie rozumiane, sprowadzają się wszystkie do jednego, a mianowicie: zupełnego oddania się każdego członka ze wszystkimi jego prawami całemu

społeczeństwu. Ponieważ każdy oddaje się w zupełności, sytuacja jest równa dla wszystkich. Skoro zaś sytuacja jest jednakowa dla wszystkich, w nikogo interesie nie leży, by czynić ją uciążliwą dla innych.”

Źródło: <http://syracydes.pl/wp-content/uploads/2017/01/1-Rousseau-J.J.-Umowa-spo%C5%82eczna.pdf>

1. Dzieło zatytułowane jest („Umowa społeczna”; „O duchu praw”).
2. Autorem cytowanego dzieła jest (Karol Monteskiusz, Jan Jakub Rousseau).
3. Autor utworu żył w epoce (Oświecenia, średniowiecza).
4. Autor dzieła żył (wcześniej, później) niż Erazm z Rotterdamu.

HISTORIA POLSKI

ZADANIE XI (0 – 8 p.) Uzupełnij poniższy tekst dotyczący organizacji państwa pierwszych Piastów. Przy odpowiednich cyfrach w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz brakujące informacje.

W X wieku ziemie polskie zamieszkiwało wiele plemion, które zjednoczyły się pod przewodnictwem najsilniejszego z nich – plemienia (1) ..... Pierwszym historycznym władcą był (2) ..... Polska była monarchią (3) ..... - władca był właścicielem państwa. Do jego obowiązków należało zapewnienie ludności bezpieczeństwa. Podstawą obronności państwa była (4) ....., w skład której wchodziła pancerni i tarczownicy. Władca pobierał daniny od ludności i nakładał ciężary prawa książęcego. Na terytorium państwa budowano (5) ....., które pełniły funkcje obronne. Wokół nich powstawały (6) ....., w których odbywały się targi. Ważną rolę odgrywały (7) ....., których mieszkańcy wytwarzali określone produkty na potrzeby dworu. Największym grodem w czasach pierwszych Piastów był gród w (8) .....

ZADANIE XII (0 – 5 p.) Nie wszyscy władcy z dynastii Piastów byli koronowani na królów Polski. Poniżej znajdują się daty koronacji królewskich. W KARCIE ODPOWIEDZI przy odpowiednich cyfrach wpisz imię i przydomek koronowanego w danym roku władcy.

1. 1025 rok,
2. 1076 rok,
3. 1295 rok,
4. 1320 rok,
5. 1333 rok.

ZADANIE XIII (0 – 4 p.) Przeczytaj uważnie poniższy tekst, wykonaj polecenia znajdujące się pod tekstem. Swoje odpowiedzi wpisz w KARCIE ODPOWIEDZI.

[...] Przewoź My Kazimierz [...] postanowiliśmy w mieście naszym Krakowie, wyznaczyć miejsce, na którym by szkoła powszechna w każdym dozwolonym wydziale kwitnęła, a dla przyszłości na wieczne czasy tym pismem jej istnienie zapewnić chcemy. Niechże więc tam będzie nauk przemożnych perła, aby wydawała męże, dojrzałością rady znakomite, ozdobą cnót świetne, i w różnych umiejętnościach biegle [...]. Wszystkim [...] przyrzekamy, niżej wypisane artykuły [...], nienaruszone strzec i zachować, a w szczególności rektorom [...], doktorom, mistrzom, scholarom, którzy by [...] do wzmiankowanego miasta przybyli.

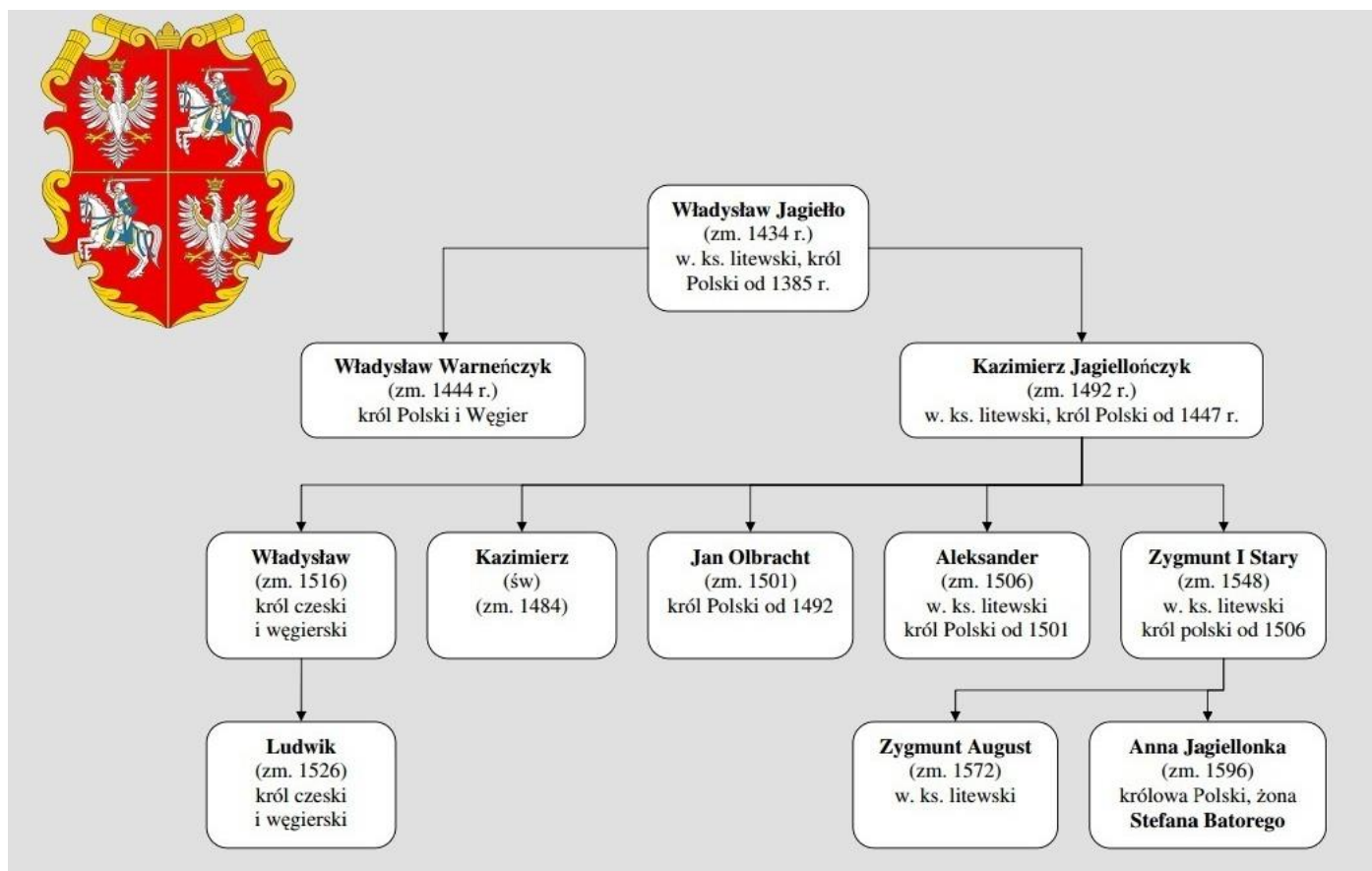
Źródło: *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 9, Warszawa 1960, s. 39 – 40.

1. Podaj imię i przydomek władcy, który wydał ten dokument.
2. Nazwij instytucję, która powstała w wyniku decyzji ogłoszonej w tym dokumencie.
3. Podaj rok, w którym wydano ten dokument.

4. Podaj wydarzenie, które w tym samym roku odbyło się w Krakowie u Mikołaja Wierzyńka (młodsze).

ZADANIE XIV (0 – 5 p.) Przeanalizuj drzewo genealogiczne Jagiellonów, następnie uzupełnij zdania znajdujące się poniżej, wpisując przy odpowiednich cyfrach w KARCIE ODPOWIEDZI stopień pokrewieństwa poszczególnych władców z dynastii Jagiellonów.

Źródło: <https://brainly.pl/zadanie/13010448>

Kazimierz Jagiellończyk był (1) ..... Władysława Jagiełły.
Jan Olbracht był (2) ..... Kazimierza Jagiellończyka.
Zygmunt I Stary był (3) ..... Aleksandra Jagiellończyka.
Zygmunt II August był (4) ..... Kazimierza Jagiellończyka.
Anna Jagiellonka była (5) ..... Zygmunta II Augusta.

ZADANIE XV (0 – 5 p.) Poniżej znajdują się informacje o królach elekcyjnych rządzących w Polsce od XVI do XVIII wieku. Przy odpowiednich cyfrach w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz imię i przydomek (nazwisko) władcy, o którym mowa.

1. Zasiadał najkrócej na tronie Polski.
2. Ostatni elekcyjny król Polski.
3. Rządził Polską na przełomie XVI i XVII wieku.
4. Był dwukrotnie wybrany na króla Polski.
5. Abdykował po dwudziestu latach rządów.

ZADANIE XVI (0 – 4 p.) Połącz informacje o sejmach z ich nazwami. Do tabeli w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz przy cyfrach odpowiednie litery.

1. sejm ordynaryjny	A. Sejm zwoływany przez <u>interrexa</u> w czasie bezkrólewia. Ustalał czas i miejsce przeprowadzenia sejmiku elekcyjnego.
2. sejm konwokacyjny	B. Zjazdy całej szlachty z terenu danej ziemi bądź województwa. Wywodziły się ze zjazdu urzędników ziemi, na który zaczęła przybywać szlachta.
3. sejmik ziemski	C. Sejm zwoływany dla wyboru króla. Obradował na Woli pod Warszawą, głosować mógł każdy szlachcic (elekcja viritim).
4. sejmik generalny	D. Sejm z udziałem króla, senatorów i izby poselskiej. Zwoływany przez króla co 2 lata na okres 6 tygodni.
	E. Zjazd senatorów i posłów oraz szlachty z danej prowincji, w czasie których uzgadniano wspólne stanowisko w sprawach, które miał rozpatrywać najbliższy sejm.

ZADANIE XVII (0 – 10 p.) Poniżej znajduje się 10 pytań dotyczących wojen w historii Polski. Do każdej z nich przygotowano po cztery odpowiedzi. Tylko jedna jest prawdziwa. Do tabeli w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz odpowiednio litery oznaczające prawidłową odpowiedź.

- Ostatnia wojna z krzyżakami miała miejsce za panowania:
  - Władysława Jagiełły,
  - Zygmunta Starego,
  - Kazimierza Jagiellończyka,
  - Zygmunta II Augusta.
- Wojna o Inflanty pomiędzy Stefanem Batorym a Iwanem IV Groźnym zakończyła się podpisaniem w roku 1582 rozejmu w:
  - Dywilinie,
  - Andruszowie,
  - Starym Targu,
  - Jamie Zapolskim.
- Wojskami polskimi w bitwie pod Kircholmem w 1605 roku dowodził hetman:
  - Jan Karol Chodkiewicz,
  - Stanisław Żółkiewski,
  - Stanisław Koniecpolski,
  - Jan Sobieski.
- W czasie potopu szwedzkiego na ziemie polskie oprócz wojsk szwedzkich wkroczyły wojska z:
  - Turcji,
  - Austrii,
  - Saksonii,
  - Siedmiogrodu.
- Pokój Grzymułtowskiego podpisany w 1686 roku zakończył okres wojen Polski z:
  - Turcją,
  - Szwecją,
  - Rosją,
  - Ukrainą.

6. Ugodę w Perejesławiu Kozacy zawarli w 1654 roku z:
  - A. Rosją,
  - B. Polską,
  - C. Turcją,
  - D. Szwecją.
7. W czasie bitwy pod Cecorą w 1620 roku zginął hetman:
  - A. Stefan Czarniecki,
  - B. Stanisław Żółkiewski,
  - C. Jan Karol Chodkiewicz.
  - D. Janusz Radziwiłł.
8. Traktat, w którym Polska zobowiązała się Turcji płacić haracz podpisano w 1672 roku w:
  - A. Żurawnie,
  - B. Karłowicach,
  - C. Buczaczu,
  - D. Chocimiu.
9. Bezpośrednim skutkiem wojny w obronie konstytucji (1792) był:
  - A. wybuch powstania kościuszkowskiego,
  - B. II rozbiór Polski,
  - C. sejm grodzieński,
  - D. konfederacja targowicka.
10. Pierwszą zwycięską dla Polaków bitwą w czasie powstania kościuszkowskiego była bitwa pod:
  - A. Maciejowicami,
  - B. Szczekocinami,
  - C. Warszawą,
  - D. Raławicami.

ZADANIE XVIII (0 – 3 p.) Rozpoznaj autorów poniższych powiedzeń i wpisz ich imiona i nazwiska przy odpowiedniej cyfrze w KARCIE ODPOWIEDZI.

1. „Z samych panów zguba Polaków”.
2. „A niechaj narodowie wždy postronni znają, iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają”.
3. „Prawdziwa cnota krytyk się nie boi”.

ZADANIE XIX (0 – 6 p.) Poniżej znajdują się zdania dotyczące Ustawy Rządowej z dnia 3 maja 1791 roku. Przy odpowiednich cyfrach w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz słowo prawda, jeśli uważasz, że zdanie jest prawdziwe lub słowo fałsz, jeśli uważasz, że zdanie nie jest prawdziwe.

1. Religią narodową panującą miała być religia katolicka.
2. Konstytucja wprowadzała dziedziczność tronu, znosiła wolną elekcję.
3. Sejm sprawował władzę prawodawczą i był wybierany na czteroletnią kadencję.
4. Konstytucja nadawała chłopom wolność osobistą i nietykalność osobistą i majątkową.
5. Konstytucja pozbawiała prawa do udziału w sejmikach szlacheckich tzw. gołoty szlacheckiej.
6. Konstytucja znosiła liberum veto.